КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса я мёхкашкара пролетареш, еІашаГіккеча!

ШОАТТА, 9 ДЕКАБРЬ, 1987 шу. № 146 (4471). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советскиг Союза Коммунистическиг партиг Нохч-ГІалгІай обласна Нохч-ГІалгІай АССР Лахьеллачу Совете Министрий Совете оргаи.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЕ

ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

ІШоай берриг тІа оарлагІбаькхаьа хьаькхийтар Грозненски хьаькхбаьстна заводе коллективе пятилетка кхаьдеІна шера, сан ма-ІІ ХьаькхІ ХьаькхІ ІІ ІІ І

ДЕ ДЕЗАРАШ БЕЛГАЛДОАХ КОММУНИСТАША

Ала доагіаш оаз Малгъібіка районах мехдалъттахойн ахархойн районалле. Вівр ІІІа ие кхоаг хуо гІаллих лаут мехдалъта вышкаш, шъарча вренжина ялеш тайп-тайпара вргІоаллина культураш. Республике а нун ІІаьна ярахьа а дина доеш городе мехдалъттахой сийлен гІулакхаш, цар кхаьхьагна традицеш. Иштта хоалхийча толамашца белгалдьаьна ба юрта боахьма кхаьхьагхой а. Района боахьмашта ювье тоалаьгІойлуча «Ахьанчуртский» яхача говхоз ух тІехьаьрна мегелин шера эьаьлле лелан Российски федерацие хьайбаш кхоьйна боахьмашта ювье.

Ельаьста доккхий кхаьхьагна толамаш дакхар районе мехдалъттахоьн ахархоьнен ухх юьйлейн шера. Ер шу лаьелаьдеча ІІІеле ІІІоьрта бруув текхал 18 сиранжина. Из гергара лоарІамерх текхаг ва. ІІІарда ялоча юрсен ІІІоьлаьнгІа ІІаьрІа ІІаьрх дукхаГІаьрна бруув тохар бахьан лелаш Сийлахь боьжарна ІІІеІІара сийна ІІаьнга социалистическийн лекхарашн кхочушдеш ювье. Ер сагмара ваш лаьхьелаьна оборудованиеш ІІІаьн. Кхы а воеІІа хьаьгІа да юртбоахьа ве кунгалъ хьаьгІа ІІаьнгІа ІІаьнгІа бахьаьн. Маьлла, воьмнийн гІулакІ 72 белгалдоьх 2 ІІаьрІа ІІаьн хаьхьагна оборудованийн болаш. Жаьрашца мергІа боьх ва бен ІІаьнга ІІаьнга ювье дукха кхаьчаьнбаьгІаьн пийлеу. Масала, «Ингушский» яхача совхозе дукха кхаьчаьнбаьгІаьн ІІаьнгІа бахьаьн за отделеннеш, ферманеш, бригадашца керте эсала кулгалъ ІІаьгІар. Ухх тІехьаьрна ший ювьа 2 отделене хуьнаьннан б ферманеш, 4 тракторин бригада 11 бригадин.

Доккхий кхочушдоьнарна да ідеологическийн балха ювье а. Ер ІІаьнга а ІІаьхьа бруьгІ ваьхарна. ІІІкаьйна ІІаьнгІа ІІаьнгІа ІІаьнгІа

Цхиа бутт ха а Гуларьла района болкамашла йухх, циа, фуаш, ёха ёсхьаёй шера ийн кхьаьчаьнна. Геттара дика ха «Каргалдин» яхна колхозан колхозчиг лаьхьа толамаш. Ду боалаяь хьалбаш лелдерашца планах уьш шера йохка еанчул шовзеи хьалсеа лулаагіа цаенний Лаьхьенга шера, 43 процент яхкаагіа дехкий хьаг.

Керттера дикьгаш царкъ ян Каргалдин яхна ферме боккъонна кьилдехин механизаци йийдаь. Доаркийн скотникийн ферруга кьаьхьгаш механизацин бтаьлеина ба, иузулла лаьхьа я цар кхьаьлгаш оьсарш. Уьх денийнна ду йоахкаш ферзкий цаен ешенах болх ба йолаьрзена, Ду тіулкъа яна хьалаш вешгіеьхьдьаьхьарг ферме.

Баштийна кьилдехив я уьмаш къьхьегаш ар. Ларна ийзе белгалзе мегарриг еший доарзе Лаьдарьхьой Алеев. Хьаьрг цо Лаьдеева Іаттагара хьанзе йийкий сонгіа 400 килограмм шурд яхкхий ю. Иштта яхна тоаьм бакъхий Музиева Мансас а.

КАРАГІДАЬННАЧО ГІАДДУГ

1966 шера «Дружба» яхна совхоза изоаьлагіча отделенерчу ферчу доахкий механический гойтарг дёгта йолабелаьр. Ший тіекъагіа доаркий болх иийн сменаг бергбоаьлгаш йийтіехьаьхьаьгір. Цу дама лена ийхь ну ха йаьхкий. Фердечух хьаьннаьр белгалзе йийн йолаш ца. 15 ноябрг шера йохкий шера план хьоаьгіачонна. Ферма коллективе йийн ферма.

Хьаьхка ден-буо баьрийтіа сахьат берне хьаьхьегаш даькка лелдер хіара доаркъа. Механикаьр ешаьнна, бергіна, шаьгіа эцаьчіна хьаьжа ха йиссаьр цар. Хіанз ворхі сахьаьте болх баьлча тіекъаьгіа йоаьлга ба шоий лелдаьн а гарна. Цунга хьежжа сообразьнай доаркий къаьхьгаьнгара бесаьн. Лелда за хіа.

Дика къаьхьийгаш уьх шера «Гудермесский» яхна совхоза хьаьйаьн лелдеаьнна. Шурет ешаьн доаркъа шера план хьоаьгіачуьнна а доаркий лелдаьн. Цунна тіеъ хьаьйий продукция йоаьлгаш ца уьж.

Каргалдиьначух кхочьчьн баьлгіе дагадаьн хіа. Даьхо йоаьгіа хьаьна кертерчьа лаьхьо ахьа терхьаьн тіаьхьийгаьргіа боаьмашна дика ферма фуд дика доаьгіаьн, цар продуктивность лаьхьарна.

1968 шера план хьоачьчьнна геттара лаьрхіаьнг да Іана заьмалаьх хьайоаьн йийзачьа почемешкеьн лиаьн эмагалдеаьгіа.

Соаьлаьрчьа дукъгіа Іаьшцаьхьа тіа боаьмашна доаьхьар. Цу совхоза хіана дукъгіийначьа районо ферманна йийтіа муж кийчьбу.

Доаьхьар хьоачьчьнна Іаьшцаьр лиа за, цаьхьаьгіа ца кхоьн йийн боаьгіачьа боаьчаьн дукъгіа йийда йаьрзийчьа ферма «Дружба» яхна совхоза хьаьйаьрг лелдерашца оьсгіа кьилдаьгіа. Цаьхьаьгіа чулелдо ноемешеьн геттара хіеанга а цар. Кхы йаьгіа за яа йиш йолаш дац «Дружба» яхна медховаьра гіулдах а.

Тіехьаьрш боаьмашна хьайбинта лаьрхіа ешт лаьтта ноемешеьн йистехьара баьлаьн.

1968 шера 1250 тонн ушах, 4300 тонн шура йаьхкий еза тха боаьмашна поаьхьаьлхьенга. Цу гіулаьхьа хіанз ферманна кхоьллан 500 бежаьн 3 эшр хьаьжеьн а. Уж дика ийзе тіаьнгетаьна кхаьа а хьаьйа цхьаьлатіна лаьчьурга ешаьн.

Б. СЕРИНОВА.

Гудермесин районе мортбоаьхьана производственин управление керттера зоотехник.

КЪОНА ВОЛХЛОЙ КИЙЧБУ

Юбилейн шера ямка доаьхий хіаьнан каргалдийнна профтехобразование лелдаьн заьвеи ненга.

Ала дезаьн ца Нохч-Іаьлгіай республика ухх тіехьаьрга 10 шера чухьа профтехучилищ лелдаьн заьвеий хьукъал иоаьза аьлаьнгара а ешта лелдийнарг ешаьнна. Іана ца Іен дукъгіа хіаьнаьн а. Іана 32 училище лелдаьн ваьгіа. 13 эзар сагі. 1957 шера кхиаьнна. 3,7 эзар сагі мегтеа. Бакъъаьрга тіулаьгіа ца уьчийна, республика тайп-тайпарна городаьшца районаьшца эшта кхаьлгіпрорвавийн болаьгіий хьаьрийн цар экономийчьеи Іелдаьлаьр терзаьлаьр дезаьн, ешта ешаьн хьаьр. Профессиональнно-техническе училищаьна кийчьбу Нохч-Іаьлгіай республика кхаьжа болаьнна лерриг хьаьлгіа ца эшта керттера профессеи йоаьгіа кадраьн.

Уьх тіехьаьрча шерашца ваьгіарга образование барзі шера школай лаьрга тіа пийсьеи профтехобразованин организацийн торо хилийтай квалификацийнна болаьгіий кийчьбаьр ца кхаьлаьхьа. 1967 шера училищаьна хьаьйийна каьгіарчьеи 71 процент хьаьнаьрзеи 10—9—8 классий образованин болаьн ба. Республике йийгіай мехьера школа йистехьаьхьаьна каьгіарчьена хьехьара йоаьгіа 4 техникийн училища.

Аьлаьмаьлгіа училищашца йолгіай кийчьбаьрг уьн кийчьбаьр дика тоаьрзеи дела предприятийн а боаьлаьна ворхіаьтай а хьаьнг. Уьх тіехьаьрча а шера чухьа «Грозненан объединение совхозашца» лелдаьн ешаьнна ешаьнна а. Масела, уьх шера йоаьгіа 4 училищ, уьх ешаьнна ешаьнна ешаьнна 2 йолча ГПТУ, ХХ 1, 10 йолча ГПТУ спортийн заьлаьр, № 10 йолча ГПТУ лелдаьр цёнгий карург, № 3 йолча ГПТУ сетаьлаьн, № 8 йолча ПТУ лелдаьр маьстерийн, Какмахьаьн № 2 йолча ГПТУ чуьх ца цёнгий, Серноводскан № 1 йолча СПТУ болаьнна цёнгий, геологоразведочнийн лелдаьр маьстерийн клубий, и. кх. д.

Уьх тіехьаьрча шерашца лелдаьр мастерийн кийчьбаьр обнаруживаьнна лелдаьн кийчьбаьр кийчьбаьр хьаьрча йоаьгіа ешаьнна хьаьнаьр кийчьбаьр заьгіа. Йолаш а ухьаьгіа мел ешаьнна специальийн, художественийн литература дика библиотека.

Цхьаьн лелдаьн ваьгіа, лаьрга лелдаьр, салаьгіа хьаьлаьр ешаьнна ешаьнна ешаьнна. Цу совхоза шерашца лелдаьн ешаьнна ешаьнна 40 сов стенгазетийн тед. Хіара бетта ваьгіа лаьрхіачьа ешаьнна ешаьнна ешаьнна. Хіара шерашца ешаьнна ешаьнна ешаьнна

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ГРЕЦЕРЧА СОБЫТЕШКА

«НЬЮ-ЙОРК ТАЙМС»: ГРЕЦЕ НАХ ЛУВЦАШ БА

«Ньюйорк таймс» хьаьчА газетА пIерниндийнахьарчА приложение тIа непатеха я Морис Голдбуман статьи. Массеск цIера Гриндийнах США экономически мисовца гIулаях деш я цун тIехьажийтIа массеканазза цу мехка аьхьа а хиннеш автор.

Переворот хьаьлгIинг а, хьаьх ха ца я йолеш, аьхьара юкъера цой пешиеш цIерьеш чоагIаьрчаш йолаелар йолаелар хьунга. Эмеиеттен тIехьажаттен лаьхьара пIаьхьажа ладаргIа юкъера шийна тIечIа барагI иоаза хIама бинаьр ваьнна хьгIаьгIа. Иоаьхьа ца ваьнна хьгIаьгIа бе пIаьштIехьаьнна хьунга. Хьунгна шийтаьла баргIбаг аьхьа хеташ хиннга лаьхьара аьсарашо отсаьвке баьхьа бечаьш хилар. Переворот хиннчА цIаьхьарчА ненойне а деш чистка йигр аьсаьвке. Цой пайгIа практически хьаьгIа ца лаьхьаьн аьса пуччиеташ ваьхь болчА флоте цой тIулаьхьаш баргIатта чаьхьдаьх йолаелар. Август бутт юкъе баьхьа хIама форда эсларех, керттерчА даьхье, лаьхьарчА ранГирьарех болча бе совгIа гасагА отсаьвке баьхьа йеш хиннаьхьа. Чистка ваьнна хьгIаьгIа.

Лувцинна — Грице тIема дукхе желар керттера метод. Хьаьха хьоьмачА премьер-министра Григгное Папандреуна, «Союз центра» аьхьа парте лидера, цун ненА Андреас Папандреуна, воьхьаь болчА композитора Микис Теодоракиса тIаьхьуьн хиларо лерригача эзнеш уйла тIаьхьа. Хьаьта лийцаранан хьарашо иоьхьара шийна тIечIа барагI иоьза хIама бинаьр ваьнна хьгIаьгIа бе пIаьштIехьаьнна хьунга. Хьунгна шийтаьла баргIбаг аьхьа хеташ хиннга лаьхьара аьсарашо отсаьвке баьхьа бечаьш хилар. Переворот хиннчА цIаьхьарчА ненойне а деш чистка йигр аьсаьвке. Цой пайгIа практически хьаьгIа ца лаьхьаьн аьсА пуччиеташ ваьхь болчА флоте цой тIулаьхьаш баргIатта чаьхьдаьх йолаелар. Август бутт юкъе баьхьа хIама форда эсларех, керттерчА даьхье, лаьхьарчА ранГирьарех болча бе совгIа гасагА отсаьвке баьхьа йеш хиннаьхьа. Чистка ваьнна хьгIаьгIа.

ГрециерчА хьаьнчА шийтаьла баргIбаг аьхьа хеташ хиннга лаьхьара аьсарашо отсаьвке баьхьа бечаьш хилар. Переворот хиннчА цIаьхьарчА ненойне а деш чистка йигр аьсаьвке. Цой пайгIа практически хьаьгIа ца лаьхьаьн аьсА пуччиеташ ваьхь болчА флоте цой тIулаьхьаш баргIатта чаьхьдаьх йолаелар. Август бутт юкъе баьхьа хIама форда эсларех, керттерчА даьхье, лаьхьарчА ранГирьарех болча бе совгIа гасагА отсаьвке баьхьа йеш хиннаьхьа. Чистка ваьнна хьгIаьгIа.

Лувцинна — Грице тIема дукхе желар керттера метод. Хьаьха хьоьмачА премьер-министра Григгное Папандреуна, «Союз центра» аьхьа парте лидера, цун ненА Андреас Папандреуна, воьхьаь болчА композитора Микис Теодоракиса тIаьхьуьн хиларо лерригача эзнеш уйла тIаьхьа. Хьаьта лийцаранан хьарашо иоьхьара шийна тIечIа барагI иоьза хIама бинаьр ваьнна хьгIаьгIа бе пIаьштIехьаьнна хьунга.

ГрециерчА гаргагIа болча журналисташа йоьхьа, кердача конституцие законаша «КоаргIерга цIаьхьарчА ладаргIа тIулаьхьаш, ну даьхье— эгарга ваьдеьарча. Элементаша мацца цIаьхьа цIаьнна тIулаьхьаш лелаьдеш мех хиннаьча ньаьхьа политически тIулаьхьаш мехкан доза эзнеш. Хьаьжаш болча тIулаьхьа тIа ладаийтIа оттаьвеш ваьнна хIама кандидат декларийтIа хургна ва тешаьне лиьхарах ехьаьжаьш полицие дешна чешаьл шийна доаьдаш чIаьа. Иьнарала Пантакоса дуттьхьал хьаьлаьр согл. «Вайна хьаьнтгаш хьоьжаьжаьш... ХIама вай болаьр ца система — из системаьта ньаьр эгарга дикаГаьр я... нуьдуьхьа хьоьжаьжаьш хургаьш».

ЦIХЬАЬКХА А БУНДЕСВЕРА ИНАРАЛ

ЛОНДОН. Европа центральин совечIа НАТО вашаьгIехьаьча тергаьнгарчА инший главнокомандуьйнан волча инаралца Бундесверан мехкан инарал Юрген Беннекке.

Касторча (Болгаьра) НАТО ставкерА Рейтера агентстве корреспондента бечча хоаьнах, хьаьгIаьдеьгIа шера 1-ча апреле деньга цу тIулаьхьа тIа чIоагIергIиллар 3-ча декабре хьаьгIаьгIергIиллар Европера НАТО гергаьнгарчА инший главнокомандуйне американскин инаралца Лемпиттера.

Шолгаьга дуьнен тIеч болча хьаьа малхбоьлаьчарА ефарте Балканашкен Советсин Союзен даьхьа тIема оперативнийца даьхьа йоьхьаьн хиннаьх инарал Беннекке, Бундесверан цIьхьаьлгIа эсхара корнутга командуйнан.

Советсин техника кердадараш

«Зиник — сеДа» ялха журнала декабрьскин номер тIа ненатехьа драйоьхьаьнарчА советсин техникин долча ненарчА хIаьлаьр информаци подберо.

Кердадарий ненойнехьа агентства журнала редакце нуьрнаьгIа читательнаьга кенаьхьа.

ЧЕГАРГА ЦIОГА ПЕНАШ ХЬАЛЛОХАТТАДУ

КЕРДА ХЬАЛДЕШ латтина гIирсий гIаьнбаьстен сарлаьстаьн ненаьн бийсина сийсаш лаьттаьш. Цунна доаькъаьн шийла вIашаьгIехьаьш боаьх сверцинкан. Хоза сурт да ма, цIьхьаьнгIа, гIиллоьшьерашца гIадбуттаьн дац. Цун майан да кIаьлгIаьнна ненойне а, ненойне а, вIашаьгIдоаькъаьна цIенойн архитектурашца ю юкъеьхьа... Тоьхьан, баьнчуьн тIеIаьгIа вIашаьгIехьаьнна ина доаькъа дуьхьа гIиллоьшьер